

1. Mis on nōlg?

Nōlg on bakter *Streptococcus equi ssp. equi* poolt põhjustatud ülemiste hingamisteede ja pea lümfisõlmede nakkushaigus. Bakterid paljunevad põhiliselt pea lümfisõlmedes, põhjustades seal põletikku ja mädapaiseid. Harvemini levib haigus ka teistesse organitesse. Tekkinud mädapaised on väga valulikud ja väljastpoolt kergesti märgatavad.

Haigusega kaasneb tihti depressioon, isu puudus, mädane voolus ninast, kõha, palavik (kuni 41 kraadi) ja hingamisraskused.

Nõlega kaasnevad kliinilised sümptomid on hobuselt hobusele tihti erinevad. Ühe talli hobustest võivad tüüpilised mädapaiseid tekkida ainult paaril loomal, teistel võib ainsaks sümptomiks olla mädane voolus ninast, samamoodi ei esine igal haigestunud hobusel palavikku.

Paraku võivad samad sümptomid kaasneda ka paljude teiste haigustega, mistõttu on ninast võetud vatiproovi bakterioloogiline uuring nōle diagnoosi kinnitamiseks alati vajalik.

Haigestuda võivad igas vanuses hobused. Rohkem on ohustatud aga noored ning võistlushobused, kes tihti liikvel on.

Tallis puhkenud nōlg levib väga kiiresti hobuste otsese kontakti kaudu. Samas on haiguse edasikandumine võimalik ka söögi, varustuse ja inimeste läbi. Pärast nakkumist ilmnevad sümptomid 3-14 päeva jooksul.

2. Mida peaks nōle puhangu puhul tegema?

Esimese nōlejuhu diagnoosimise järel tallis, peaks koheselt:

- kõik haigestunud hobused teistest eraldama
- talli isoleerima, ehk siis keelama igasuguse hobuste sisse- ja väljaveo
- kõiki terveid hobuseid järgneva 2-3 nädala jooksul hoolikalt jälgima, et uusi haigusjuhtumeid võimalikult varakult avastada.

Tall peaks isolatsioonis püsima seni, kuni viimase haigestunud hobuse tervenemisest on möödunud vähemalt kolm nädalat. Nōlest tervenunud hobused ei tohiks järgneva kuue nädala jooksul võistlustest osa võtta.

Kõik tallis käivad inimesed peaksid vältima kontakti teiste tallide hobustega, et ära hoida haiguse edasist levikut.

3. Kas nōle puhangut on võimalik ennetada?

Nōlge haigestumise riski vähendamiseks on soovitatav:

- vähendada läbikäimist teiste tallide hobustega
- sisse viia 2-3 nädalane karantiin talli tulevatele uutele hobustele
- nōle vastu vaksineerida (hetkel Eestis see võimalus puudub)

Tihti haigestuvad nölge herpest või influensat põdevad hobused. Seega on nölge ennetamiseks tähtis ka korralik vaktsineerimine nende viirushaiguste vastu.

4. Kas nölge on võimalik ravida?

Kui nölge diagnoos pannakse haiguse varases staadiumis, on veterinaari otsustada, kas antibiootikumide kuur on mõistlik ja vajalik. Enamus juhtudest avastatakse aga alles mädapaisete tekkimise järel, mis puhul on ainsaks raviks paisete avamine.

Reeglina hobused paranevad täielikult. Ligikaudu kümnel protsendil haigestunud loomadest võivad tekkida tüsistused nagu näiteks bakterite levik teistesse organitesse, haigus lõppeb surmaga ühel protsendil juhtudest.

Keskmiselt 10% tervenunud hobustest jäävad latentseteks haiguskandjateks ning on seega pidevaks ohuks teistele.

5. Mida toob nölge vastane vaktsiin?

Streptococcus equi vastane vaktsiin hoiab väga suure tõenäosusega täielikult ära nölge puhangu tallis. Vaktsiin on eriti soovitatav tallides, kus peetakse noori hobuseid ning seal, kus talli hobused tihti vahetuvad.

Nölge vastane vaktsineerimine on tähtis kuna:

- nölge ravi on suhteliselt keerukas
- nölge levib kiiresti ja korraga haigestuvad paljud hobused
- nölge põdevad hobused jäävad pikaks ajaks tööst kõrvale ning ei tohi pikka aega võistlustest osa võtta

Nölge vaktsiin on maailmas alles suhteliselt uus, esimene ametlik ravim tuli müügile Ameerikas 1998 aastal. Tänapäevaks on vastav vaktsiin juba saadaval paljudes Euroopa riikides, seal hulgas ka Saksamaal, Inglismaal ja Soomes.